Rusia lui Alexandr Dughin.
Doctrina noului imperiu

- Bucureşti –
- Iunie, 2011 –

CUPRINS

Rezumat ..... p. 5-6

Introducere ..... p. 7-11

Capitolul I – Trăsăturile Rusiei în viziunea lui Dughin ..... p. 12-16

Capitolul II – Strategia Naţională de Securitate a Federaţiei Ruse (2009) ..... p. 17-19

Capitolul III – Doctrina Militară a Federaţiei Ruse (2010) ..... p. 20-23

Capitolul IV – „Strategia de imagine" a Federaţiei Ruse ..... p. 24-55

Capitolul V – Concluzii ..... p. 56-57

Bibliografie ..... p. 58-60

Mulţumiri ..... p. 61

REZUMAT

Ideea elaborării prezentei lucrări s-a născut după o serie de lecturi despre lumea rusă contemporană care au coincis în mod fericit cu evenimente publice organizate şi dedicate Rusiei prezentate pe larg de mass-media.

Autoarea a observat şi a fost treptat captivată de complexitatea mesajelor transmise din zona clasică a lumii tiparului şi din cea audio-vizuală, constatând că ceea ce era descris în mod critic şi realist de non-ruşi primeşte o ripostă regizorală de excepţie din partea specialiştilor interni ai Federaţiei Ruse.

După constatări timide şi intuitive, autoarea şi-a sistematizat lecturile şi, bineînţeles, orarul vizionărilor tv.

Apariţia „Bazelor geopoliticii" a lui Alexandr Dughin, prin grija domnului profesor Ilie Bădescu – coordonatorul acestei lucrări – a edificat-o pe autoare cu privire la oportunitatea şi utilitatea acestui demers ştiinţific oarecum inedit.

Studiul de faţă e inedit prin *tema abordată* (doctrina mitologiei politice ruse), prin *scop* (atenţionarea publicului asupra capacităţii de atracţie a noului imperiu rus) şi prin *metodele de analiză* uzitate şi *stilul* istoriografic apropiat Şcolii de la Annales.

Metodele de analiză strategică elaborate de cercetătorii englezi şi americani Loch K. Johnson[1], Richard Heuer[2], Sherman Kent[3], Bruce Berkowitz, Allan Goodman[4] şi Richard Russel[5] – prezentate în cadrul cursului de master – au încurajat-o pe autoare să apeleze punctual şi în integrum la *analiza multisursă*, valorificând astfel diversitatea mesajelor civile şi oficiale în forme argumentaţionale originale şi concludente.

Punctual, prin metoda *analizei tactice* şi *comparative*, respectiv prin *analiza de conţinut* şi *metodele Delphi*, au fost clarificate mesaje şi sensuri formulate implicit în seria surselor scrise şi nu numai accesate sau urmărite mai mult sau mai puţin sistematic.

În ansamblul său, lucrarea conţine şi rezultatul uzitării mecanismelor de descifrare şi evidenţiere a mitologiei politice (ruse) operabile în *domeniul imaginarului istoriografic*

[1] *The Oxford Handbook of National Security Intelligence*, editată de Lach K. Johnson, Oxford University Press, 2010

[2] Richard J. Heuer – *Psychology of Intelligence Analysis*, 1999

[3] Sherman Kent, *Strategic Intelligence for American Ward Policy*, Princeton University Press, 1966

[4] Bruce Berkowitz – Allan Goodman, *Best Truth – Intelligence in the Information Age*, Yale University Press, 2000

[5] Richard Russel – *Sharpening Strategic Intelligence: Why the CIA Gets It Wrong, and What Needs to be Done to Get It Right,* Cambridge University Press, 2007

românesc şi european, cu care autoarea s-a familiarizat lecturând autori francezi şi foşti cercetători ai Centrului de Istorie a Imaginarului de pe lângă Facultatea de Istorie a Universităţii Bucureşti.

Considerăm că lucrarea este suficient de originală prin predictibilitate şi stil (inspirată în bună măsură de istoriografia franceză), de asemenea suficient de obiectivă, prin cele câteva adevăruri incomode enunţate în conţinutul său.

În fine, o critică suficient de acută la adresa lui Dughin (*Capitolul I*), urmată de o interpretare lucidă a doctrinelor militare şi de securitate ale Federaţiei Ruse (*Capitolele II şi III*) – din care se desprind cam aceleaşi concluzii, completate cu analiza formelor media de manifestare a noului imperiu (*Capitolul IV*), credem că reprezintă o reuşită demonstraţie logică şi un argument important pentru o dezvoltare ulterioară a temei imperialismului rus şi a miturilor sale fondatoare..

INTRODUCERE

Federaţia Rusă a suscitat atenţia celor mai prestigioase şcoli sociologice şi istoriografice, renumite centre de analiză geo-strategică sugerând scenarii şi argumentând, pentru decidenţii politici, modalităţi de abordare a relaţiilor cu Moscova aparent asemănătoare în esenţă şi realmente contradictorii în practică.

Totodată, mesajele transmise ,,lumii care contează" de către Federaţia Rusă au fost receptate, disecate şi interpretate aproape exclusiv în termenii consacraţi operabili în domeniul ,,analizelor clasice": interese strategice versus ameninţări regionale şi globale, echilibru şi beneficii economice, parteneriat şi/sau concurenţă militară.

Deşi merituoşi, interesanţi şi îndeosebi necesari, exegeţii devotaţi analizei şi interpretării multitudinii de mesaje civile transmise voit sau întâmplător de Rusia nu ocupă încă locul meritat în instituţii sau în zona dezbaterilor publice. Însumând comentarii asupra evenimentelor comemorative, religioase, culturale, sportive ori academice, studiile vehiculate în şi dinspre ,,orbis rusae" dedicate ,,propagandei multiple" constituie mai mult un prilej de reflecţie şi mai puţin un argument pentru decizii precaute.

Se schimbă Rusia şi odată cu ea, imaginea ei?...Cu siguranţă da, şi poate într-o măsură mai mare şi mai repede decât putem aprecia la o sumară privire se schimbă şi percepţia despre Rusia.

Generaţia adultă, din Est sau Vest, contemporană ,,epocii Brejnev" de pildă, asocia Uniunii Sovietice atribute şi termeni care reprezentau *masivitate, forţă, putere, hotărâre, stabilitate, stagnare, decadenţă, teamă*. Şi perioadei Elţîn i se pot asocia termeni precum *haos, incertitudine, disperare, izolare, prăbuşire, disoluţie, etc*. Toate aceste repere lingvistice şi imagologice au evidenţiat eşecul unui imperiu şi, implicit, eşecul propagandei oficiale.

Ce mesaj, ce trăsături (publice) şi ce imagine de sine construieşte Rusia acum?

Rezultat al exceselor de autograndoare sau al unei strategii coregrafice mai mult sau mai puţin bazată pe fundamente reale, Rusia se autodefineşte şi are şanse, în faţa unui public euro-atlantic divizat şi amorţit, să fie percepută, acum şi în viitorul apropiat, drept un stat şi o societate *dinamică, ambiţioasă, tânără, prietenoasă, morală/religioasă, frumoasă, acceptată/agreabilă, recunoscută, apreciată, originală şi occidentalizată în acelaşi timp*. Încă zece ani de ,,incoerenţe, concurenţe şi indiferenţe" euro-atlantice similare crizelor

economice sau conflictelor militare actuale, şi Federaţia Rusă are toate şansele – dacă nu greşeşte major – să-şi asocieze nu numai trăsătura credibilităţii, cât şi atributul (imperial) de *azimut moral* măcar al lumii periferice încremenite sub tăvălugul globalizării. În ultimii douăzeci de ani Federaţia Rusă s-a străduit cu succes să redevină *o voce* , în ultimii zece a reuşit să devină *un vot*, iar în următorii zece poate impune *un veto*!

În perioada transferului de putere Putin-Medvedev, aripa dură a exegeţilor ruşi mizau confortabil pe impredictibilitatea Rusiei; astăzi, acest termen sau argument sau atribut specific nu e decât o speranţă în perspectiva unei repetiţii inverse a transferului de putere de la Medvedev spre Putin sau în varianta prelungirii actualului status-quo. Istoriceşte vorbind, atunci când ţarul (Petru cel Mare) sau ţarina (Ecaterina) au modernizat Rusia, aceasta a fost predictibilă în plan intern şi extern. Pentru epoca actuală este evident că Putin şi Medvedev par cei mai *europeni* lideri ai Rusiei post-sovietice, atât ca intenţie cât şi ca strategie. O Armată Roşie cântând de 9 Mai 2011 *Sex Bomb* transmite în fapt un mesaj de adaptare strălucită la modernitatea occidentală, reconfirmat inclusiv de coabitarea muzicală cu lesbienele de la *Tatu*. Totodată, dovada apelului la tradiţie şi a conservării acesteia e consfinţită prin *katiusele* interpretate de tinere îmbrăcate în uniformă militară. Cu alte cuvinte, Armata e modelul modernizării şi tot ea păstrătorul tradiţiei[6].

Strategia rusă şi operatorul acesteia (Armata Roşie) menţine într-o foarte delicată balanţă *adaptarea* şi *inovaţia* modernistă, respectiv *regăsirea de sine* şi *întoarcere în trecut*. Elţin a reinstaurat Sankt Petersburg-ul renunţând la Leningrad şi păstrând doar eroismul leningrădenilor. În viitorul apropiat, *siloviki*[7] din Sankt Petersburg, care conduc azi Rusia, ar putea renunţa la „oraşul Sfânt al lui Petru" în favoarea ancestralului *Petrograd*, cerut lor cu îndârjire ortodoxistă de către Alexandr Soljeniţin. Vor îmbrăţişa foştii comisari rugămintea victimei lor şi vor ajunge la o înţelegere comună a trecutului? Când Sankt Petersburg va deveni Petrograd, Rusia îşi va fi consumat visul european, nefiind exclus ca părţi din Europa să trăiască visul unei nopţi de iarnă!

Împreună cu „armele" deja tradiţionale, toate aceste trăsături vizate imagologic reprezintă ingrediente care proiectează noul imperiu rus, cu şansele sale de reuşită, mai mari cu cât exigenţele democraţiilor occidentale, atât cele necesare susţinerii lor cât şi cele raportabile relaţionărilor externe, dau semne de oboseală.

---

[6] www.antena3.ro, *Conexiuni*, 13 mai 2011

[7] Borogan, Irina, Soldatov, Andrei – *The Restoration of Russia's Security State and the Enduring Legacy of the KGB. The New Nobility*, Public Affairs, New York, 2010.

Pe fondul tendinţelor spre compromis, al nevoilor economice şi al crizei elitelor politice euro-atlantice, lideri europeni populişti, care periclitează credibilitatea şi chiar exigenţa regimurilor lor democratice, vor accepta alianţe cu noii ţari pseudo-democraţi. Din acest unghi constatăm şi cu câtă abilitate reuşeşte Rusia să atenueze în mass-media problemele legate de marea corupţie, de criminalitate şi dezechilibrele sale sociale, economice şi etnice, ilustrate strălucit de Anna Politkovskaia, vocea rusă civică de excepţie, fragilă şi singulară, atât de brutal adusă la tăcere![8]

Aşa cum implicit am sugerat deja, în cercetarea de faţă vom analiza *noul fundament ideologic* al Imperiului Rus, construit teoretic de Alexader Dughin (*o voce*), a treia strategie militară post-sovietică, ce reia mesajele subliminale ale Doctrinei menţionate (*un vot transmis lumii de către Duma de Stat*), precum şi o serie de evenimente publice, subtile şi seducătoare (*veto-ul* urmărit în ultimă instanţă spre aplicare lumii europene şi nu numai).

Vom încerca să demonstrăm ca Federaţia Rusă nu promovează doar o atentă imagine de sine, la care concură reuşite evenimente civile de anvergură sau cu impact media major, aparent întâmplătoare. Multe dintre evenimente sunt rodul unei mobilizări naţionale exemplare, spre dăinuirea geniului rus.

Oarecum în oglindă şi la concurenţă cu proiecţiile neo-conservatorilor americani (n.a. vezi doctrina „*pentru un nou secol american*") proiectul imperial rus emite imagini impresionante şi construieşte instituţii noi, comparabile cu ministerele orwelliene ale adevărului[9]. *Comisia prezidenţială pentru studierea falsificării istoriei în detrimentul intereselor ruse,* coordonată de Andrei Marîşkin – şeful Cancelariei prezidenţiale de la Kremlin – tocmai rescrie motivaţiile războiului dintre Hitler şi Stalin, talasocraticii devenind *vinovaţii de serviciu* ai celui de-al doilea război mondial.

În opinia autoarei, proiectul imperial rus se bazează preponderent sau în mod special pe strategia persuasiunii şi a seducţiei şi, în plan secund, pe tacticile ameninţărilor clasice cu armamentul convenţional, atomic sau energetic, chiar dacă cele din urmă sunt încă mai vizibile şi vizează strict cabinetele de decizie ale adversarilor sau concurenţilor talasocraţi.

Crizele gazelor provocate de Rusia ţin doar până la înspăimântarea cancelariilor occidentale, oprindu-se brusc în preziua afectării confortului cetăţenilor UE şi asta pentru că cetăţenii consumatori nu mai trebuie să se înspăimânte ca pe vremea lui Brejnev, ci doar să conştientizeze cine e Putin[10].

[8] Anna Politkovskaia, *Putin's Russia*, Harvell, London, 2004

[9] Alexandr Dughin, *Bazele Geopoliticii şi Viitorul geopolitic al Rusiei*, Editura Euroasiatica, Bucureşti 2010

[10] Valerii Paniuskin şi Mihai Zaganov, *Gazprom. Noua armă a Rusiei*, Editura Curtea Veche. Bucureşti, 2008

Începând cu era Medvedev – Putin, mesajul rus către lume este subtil, complex, viu colorat şi apetisant[11]. Deloc de neglijat, ameninţarea numărul unu a lumii, terorismul islamic, ajută Rusia să se încadreze în categoria statelor civilizate, sporind credibilitatea proiectului imperial asupra acelei părţi dedicate Asiei Continentale ruseşti, numită Siberia, teritoriu fundamental pentru *Rusia medievală* (zonă de exil a marginalilor societăţii şi de aprovizionare cu obiecte de lux), pentru *Rusia modernă* (zonă a puşcăriilor politice, a auto-exilaţilor, a aprovizionării şi totodată a eşecului administrativ) şi pentru *Rusia Comunistă* (teritoriu al Gulagului, mankurtizării, dezastrelor ecologice şi de exploatare a resurselor).[12] În fapt, Siberia reprezintă *eşecul etern* al Rusiei din toate timpurile, asemănător cu eşecul Spaniei Carolingiene în America de Sud, tragedii continue şi planificare incoerentă, pe care Dughin le eludează înlocuindu-le cu legitimitatea stăpânirii eternului „heartland". În opinia noastră, credibilitatea de jure a oricărui proiect imperial rus ar fi fost probată de o eventuală reuşită în gestionarea Siberiei, mai mult decât o eventuală seducere sau colonizare a Europei. Ca să-l contrazicem pe Dughin cu argumentele sale, misiunea legitimă a Rusiei ar fi fost ca administraţia rusă să reuşească mai întâi în Siberia şi abia ulterior să încerce, eventual, experimente europene. Traumele provocate unei jumătăţi de continent european şi nongestionarea Siberiei pun în discuţie argumentele teoreticianului rus cu privire la visul imperial transcontinental. Siberia rămâne o provocare pentru Rusia nu doar datorită calităţii pe care o acordă acestei regiuni Dughin, ci şi pentru că însăşi National Geographic (n.a. *Sălbatica Rusie*) anunţă cu nostalgie că aceasta semnifică rezerva de puritate şi confort pentru întreaga planetă. În concluzie, Siberia rusească reprezintă cam acelaşi lucru şi e sugestionată similar de doi emitenţi total diferiţi, specifici unor civilizaţii realmente opuse; s-ar putea spune că tradiţionalistul rus Dughin şi modernistul anglo-saxon National Geographic stau de vorba amical şi se înţeleg perfect cu privire la viitorul lumii, într-o iurtă din Yacursk sau într-un apartament din lemn din Tomsk!

Disponibilităţile apreciative, în special europene, ale mesajelor dughiniene, ale angajamentelor din Noua Doctrină militară Rusă şi ale imaginilor pe care le completează prestaţia civilă în materie de strategie de comunicare anunţă o posibilă reuşită a proiectului imperial rus într-o lume în care *fragilitatea* naţiunilor şi a statelor emergente Rusiei probabil va deveni trăsătura tuturor, inclusiv a ţării noastre.

---

[11] Anne de Tinguy – coordonator, *Moscova şi Lumea. Ambiţia grandorii: O iluzie?*, Editura Minerva, Bucureşti, 2008, pag. 192

[12] Therese Obrecht, *Rusia sau Legea puterii. Anchetă la o parodie democratică*, Editura Minerva, Bucureşti, 2008

Cu atât mai mult a ţării noastre întrucât, în tot acest balet al seducţiei şi curtuoaziei Est-Vest pe tărâm european, dacă noua aristocraţie rusă este unanim acceptată pe riviera italo-franceză şi în Alpii austro-bavarezi, o parte însemnată a emigraţiei româneşti nu părăseşte încă intersecţiile burgurilor occidentale decât pentru a edifica periferii insalubre.

O conştientizare ceva mai pragmatică a puterii de penetrare a propagandei ruse în Occident ne-ar putea scuti, pe viitor, de pericole gratuite şi surprize strategice.

Decidenţii români vor trebui să urmărească foarte atent şi să găsească soluţii la perspectiva nefericită în care prestigiul imperial rus, pe care încercăm să-l descifrăm şi să-l evidenţiem în cele ce urmează, ar cântări mai mult în ochii Occidentului decât toate garanţiile oferite României de către acelaşi Occident. Cam acesta este scopul lucrării, în condiţiile în care *Litvinenko a fost deja uitat*[13].

[13] Martin Sixmith, *The Litvinenko File*, Editura Macmillian, Londra 2007

CAPITOLUL I

Trăsăturile Rusiei în viziunea lui Dughin

Contactul cercetătorilor români cu *filozofia Dughin*, în urma unui meritoriu demers ştiinţific personal, este deosebit de important din perspectiva oportunităţilor de dialog şi înţelegere a lumii ruse actuale. În opinia autoarei, nici măcar notorietatea sau prestigiul lui Dughin nu sunt importante, reprezentativă pentru lucrarea de faţă rămânând credibilitatea acestuia care, în momentul de faţă, se pare că este mai mare în afara Rusiei decât în interiorul ei. Lucrarea la care ne referim e studiată în universităţile occidentale, însă atrage adepţi în special în zonele numite de geostrategi şi de Dughin, ,,rimland". În mod deloc surprinzător, o intelectualitate retrasă, autarhică, militaristă şi ortodoxă din spaţiul est-european şi din ceea ce reprezenta URSS, se regăseşte total sau parţial în proiecţiile dughiniene. Precizăm că a fi studiată in Occident nu înseamnă, din fericire, deja, a atrage adepţi, după cum a atrage adepţi în *rimland* nu presupune că fondul mesajelor avansate de Dughin este realmente înţeles.

Ca oricare altă construcţie utopică, Rusia imaginată de Dughin are o logică intrinsecă impecabilă, este coerentă şi fermecătoare precum visele milenariste care şi-au imaginat viitorul omenirii în mod imuabil, eşuând finalmente şi, din fericire, în mod….lamentabil.
În interiorul Rusiei de astăzi, Dughin este citit în cazărmi provinciale, în şcoli militare şi stă pe raftul bibliotecilor personale ale ofiţerilor KGB, marile universităţi civile acordându-i un rol oarecum marginal. Cu toate acestea, Dughin este studiat şi chiar dacă în mod oficial nu este asumat, aceasta nu înseamnă că multe dintre ideile lui nu sunt agreate sau puse în practică într-o altă formă de manifestare. În esenţă, Dughin propune un *proiect milenarist maximal*, ceea ce nu înseamnă că parte din el nu ar putea fi adaptat şi materializat procentual.

Poate că Rusia, ,,axa geografică a istoriei"[14], nu se va regăsi în viitor sub forma unicului imperiu universal legitim, însă revenirea la statutul de ,,Weltmacht" este evidentă ,iar problema spaţiului vital (lebensraum) redevine acută.

Cu detaşarea unui filozof retras într-o *dacea*, Dughin înţelege prin geopolitica sa exclusiv un *ghid al stăpânitorului*[15], construind argumente care să legitimeze orice inginerie reconstructivă şi expansivă de viitor. Ideologic şi doctrinar, aliaţii lui Dughin sunt personalităţi care au cochetat prin scrierile lor cu totalitarismele, pregătite în sec. XIX şi care au răvăşit lumea în sec. XX. Pentru Friedrich Ratzel (1844-1904) îţi trebuie o aprobare

[14] Alexandr Dughin, op. cit., pag. 6
[15] Ibidem, pag. 7

specială în oricare bibliotecă germană, nu numai intelectualitatea europeană de stânga considerându-l precursorul nazismului. Friedrich Naumann a militat şi el de asemenea pentru legitimarea continuităţii imperiului habsburgic la începutul sec. XX, atunci când a încercat să-l consolideze cu argumentul specificităţilor etnice şi sociale cuprinse în conceptul de *Mitteleuropa*. Halford Mackinder, englezul care atribuie Rusiei „axa geografică a istoriei" (heartland) nu a plecat de la Societatea Britanică foarte lăudat de conaţionali, şi asta nu datorită sentimentelor antiruseşti ale membrilor de atunci, ci pentru că tradiţia îndelung democratică şi efectiv civilizatoare a mentalităţii britanice a fost prea mult lezată când a acordat Germaniei nedemocratice prim planul european, iar Rusiei pe cel al restului lumii, *rest al lumii civilizate* care, în acel moment, se identifica cu regalitatea britanică imperială. *Cu titlu de excepţie autoarea îşi rezervă punctuale atitudini anglofile doar luând în considerare ce au reuşit să realizeze exilaţii imperiului rus în Siberia şi exilaţii imperiului britanic în Australia*. În fine, nu e chiar onorabil pentru Dughin nici apelul la Karl Haushofer (1869-1946, sinucigaş nazist la propriu şi la figurat, suspectat de participare în tinereţe la elaborarea *Mein Kampf*), însă e de înţeles atâta vreme cât „noua ordine euro-asiatică" e un proiect legitim ruso-german[16]. Observăm, aşadar, orientarea lui Dughin predilectă spre doctrinari cu viziuni totalitare, maniera selectivă de extragere şi folosire a argumentelor convenabile din operele acestora, în fapt o deloc surprinzătoare repunere în scenă a teoriei arianiste adaptată specificului rus, chiar cu mai multe argumente şi cu chiar cu o mai bună legitimare decât utopia germană. Dughin încearcă şi reuşeşte mai bine decât arianiştii germani ai primei jumătăţi a secolului al XX-lea să fixeze atributele poporului rus ca *popor unic, ales, primordial, pur*. Spre deosebire şi în plus faţă de poporul arian german al lui Hitler, poporul rus dughinian e aşezat chiar în *matca* istoriei, nu a emigrat şi nu are de ce să se întoarcă la origini pentru că este statornic, nu şi-a schimbat religia pentru că s-a născut ortodox şi reprezintă "a treia Romă" (şi ultima: perfecţiunea treimii), cetatea imuabilă, superior calitativă celui de al treilea Reich, deoarece înglobează şi *divinitatea*, pe lângă *etnicitate*. Nefiind prin excelenţă şi în nici un moment al istoriei sale migrator, poporul rus este oriunde şi în oricare situaţie *totdeauna acasă, autohton absolut*.

Această teză este asumată de ruşi, reprezintă o trăsătura naţională unanim acceptată şi constituie fundamentul etnic al doctrinei naţionale pe care s-a bazat în istorie statul rus, legitimând toate regimurile politice sub care s-a organizat Rusia. Realitate absolută sau nu, poporul rus primordial şi autohton, care locuieşte în „axa lumii", se poate autoconsidera

[16] Ibidem, pag. 9

stăpânul lumii! Aşa cum şi adepţii autohtonismului românesc exacerbau spaţiul carpato-danubiano-pontic, ca reprezentând matca exclusivă a genezei poporului român, iar creştinismul românesc atributul esenţial al etnicităţii noastre, minimalizând sau chiar excluzând cu desăvârşire caracteristicile latinităţii romane, la o alta dimensiune (imperială, universală şi marcată de superioritatea rasei) Dughin legitimează orice proiect expansiv rus[17].

Poporul rus este prin naştere *imperium*, adică universal, iar un vremelnic statut de „putere regională" este sinonim cu sinuciderea. Misiunea sa în timp şi spaţiu este de a civiliza, în mare măsură a se înţelege *a cuceri şi a supune*. Susţinem cele două atribute întrucât *orice război* de cucerire *purtat oricând, de oricare* putere, a fost fără excepţie argumentat sub nevoia de a civiliza. Mesajul lui Dughin îl înţelegem ca *necesitate a cuceririi* şi nu ca pe un *obiectiv de convieţuire egală cu celelalte popoare de pe teritoriul Rusiei*. În confruntarea cu aceste popoare ruşii, chiar fără acordul şi înaintea lui Dughin, au avut ca pseudo-argument impunerile politice şi etnicitatea rusă şi abia mai apoi credinţa ortodoxă comună cu unele dintre aceste popoare (Armenia, Georgia, Ucraina, Basarabia), de care nu a ţinut cont, ba chiar dimpotrivă (n.a. cum demonstrează capodopera cinematografică georgiană „Căinţa"). Panordodoxismul e un pretext *soft*!

În calitate de imperiu universal, al unui popor ales, *doar Rusia şi ruşii* pot asigura Europei independenţa strategică şi politică şi autarhia resurselor[18]. Potrivit lui Dughin, ruşii nu cred decât în *Dreptate*, *Duh*, şi *Adevăr* nu numai în limitele statului lor ci şi în ale lumii. Aceste valori, care configurează mai mult decât *panortodoxismul*, şi din enumerarea cărora este eludat *idealul libertăţii*, sunt în egală măsură şi *drepturi inalienabile* ale poporului rus. Este deosebit de semnificativ că ruşii dughinieni nu cred în *libertate* deoarece, simetric, nici n-au dreptul la ea! Respingerea pentru sine a libertăţii anulează orice oportunitate de a o oferi celorlalţi. Absenţa *libertăţii* dintre *valorile* şi *drepturile* concedate ruşilor de Dughin, face ca aceste valori şi drepturi să devină *obligatorii*: ortodoxia rusă e obligatorie, adevărul rus e obligatoriu, dreptatea rusă e obligatorie!... Atâta vreme cât nu eşti liber să aderi la ... Adevăr, Duh, Dreptate, înseamnă că eşti ... obligat! Cu aceste caracteristici supreme, respectiv cu aceste drepturi absolute, poporul rus devine responsabil pentru soarta lumii, cu datoria unică de a ucide şi elimina *Răul* în variatele forme de manifestare ale acestuia (Antichrist-ul, puterile talasocrate, etc). Misionar şi vizionar, poporul rus este obligat de Istorie să parcurgă o *etnogeneză ascendentă,* spre deosebire de Occident şi talasocraţi, care cunosc o *genetică*

[17] Ibidem, pag. 12
[18] Ibidem, pag. 37

descendentă[19]. Lumea burgheză (a se înţelege democraţiile occidentale) este *decrepită* şi în *involuţie spirituală*.

Spaţiul vital rus, din perspectiva utopiei dughiniene, trebuie urgent clarificat, perfecţionat şi definitivat, pentru desăvârşirea „axei istorice", prin accesul la mările calde şi gestionarea Eurasiei. Nord-Estul Asiei este locul de dezvoltare ideal, un *Eden* cu aer pur, sol fertil, ape primordiale, în care etnogeneza şi culturo-geneza pot asigura rezervele nesecate ale materialităţii şi spiritualităţii universale. Totul în afara acestor spaţii reprezintă *margini* ori teritorii stăpânite de *păgâni, străini, duşmani* (*categorii care definesc alteritatea inferioară a „orbis rusae"*).

Alcătuită din *popor unic*, *teritoriu primordial* şi *credinţă absolută*, despre Rusia imaginată de Dughin nu s-ar mai putea spune nimic în plus. Pentru a atinge acest deziderat, al Rusiei perfecte şi imuabile, Rusia nu are nevoie neapărată de modernizare, educaţie şi toate celelalte ingrediente necesare pentru dezvoltarea unui stat, ci doar de *amplificare demografică*, *potenţial nuclear maxim* şi „*îmbisericire*" (n.a. termen dughinian care presupune mai mult decât *recreştinare,* sugerând de-a dreptul un proces intern obligatoriu de *exorcizare a răului inclusiv a celui interior fiinţei umane*)[20]. Nu suntem astfel departe de a demonstra motivaţiile absolute şi legitime ale opresiunii fizice asupra „păcătoşilor"!

O proiecţie *unică* de dezvoltare, în care resursele şi arma energetică ne readuc în actualitate şi anunţă pentru viitor *a treia cale rusă*.

Nu ne-am propus în lucrarea de faţă un tablou complet al ideologiei Dughin, ci doar o schiţă tuşată semnificativ din perspectiva unei sociologii şi istoriografii europene de factură democratică. Dughin este contemporan cu noi şi orice construcţie filozofică sau geostrategică a acestuia ar fi putut fi construită realmente cu mai mult discernământ, mai multă sinceritate şi chiar mai multe argumente. Poporul rus este într-adevăr unic şi deosebit, aşa cum sunt toate celelalte popoare ale lumii. Am putea spune, că rusoaicele sunt cele mai frumoase femei, cele mai docile soţii şi cele mai bune amante spion! Cu siguranţă sunt şi cele mai bune balerine din lume.La fel, bărbaţii ruşi sunt cei mai buni cosmonauţi, sportivi şi, poate, soldaţi. Cu siguranţă, poeţii şi scriitorii ruşi au oferit lumii una dintre cele mai prestigioase literaturi. Cercetarea ştiinţifică rusă e meritorie şi unanim recunoscută. Rusia însăşi este o ţară sublim de frumoasă.

Şi totuşi, pe lângă toate acestea ori în pofida tuturor acestor calităţi, *în axa lumii*, generaţii întregi de ruşi au căzut victime abuzurilor, nedreptăţilor, lipsurilor şi şi-au trăit viaţa

[19] Ibidem, pag. 72

[20] Ibidem, pag. 120

de la început până la sfârşit în *suferinţă*. Oare, care e cauza acestei situaţii? Cumva faptul că Rusia nu a fost niciodată o democraţie reală, organizată funcţional? Dezorganizarea endemică a Rusiei, corupţia şi criminalitatea, sistemele totalitare par, nu numai la o primă vedere, adevăratele cauze profunde ale *suferinţei ruse*. Dacă există vreo noţiune neîncercată în argumentele lui Dughin, poate că aceasta ar trebui să fie *suferinţa* pe care ruşii şi-o provoacă singuri, lor înşile.

În opinia autoarei, Dughin nu pune bazele geopoliticii, ci construieşte ori trimite în public seminţele unei noi ideologii totalitare. Dughin nu caută o soluţie practică pentru viitorul Rusiei, deşi ar fi avut toate instrumentele să o găsească, nu caută nici măcar o *soluţie finală*, ci o *soluţie* realmente *imposibilă*. De fapt, pentru a materializa *noul imperiu rus*, lui Dughin îi trebuie *un alt popor* (care în prezent nu există), un alt *spaţiu* (*care în prezent are alte trăsături decât cele care definesc Edenul*) şi alte *condiţii* (pentru satisfacerea cărora lumea nu se dă la o parte ci, cel mult, negociază). Sub aceste considerente *„Bazele Geopoliticii" reprezintă utopia rusă contemporană*.

Nu neapărat împotriva lui Dughin, din punct de vedere politic şi chiar geostrategic Rusia şi-a găsit o cale şi metodele necesare pentru a deveni *altceva*, prin aceasta autoarea înţelegând nu imperiul milenarist şi autarhic dughinian, ci un imperiu adaptat tendinţelor de mondializare, cu arme specifice adaptate nu pentru sine, nici pentru lumea ostilă, ci pentru *lumea concurenţială* şi multipolară în care ne aflăm. Spre deosebire de Dughin, care a înţeles trecutul Rusiei într-un nod foarte personal şi îi proiectează viitorul într-o manieră utopică, cei doi capi ai vulturului rusesc, Medvedev şi Putin, au învăţat ceva din trecut, sunt foarte preocupaţi de prezent şi proiectează viitorul ţării lor într-o strategie *concurenţială*. Dughin rămâne un teoretician înţeles în totalitate, acceptat şi urmat parţial...

Capitolul II

Strategia Naţională de Securitate a Federaţiei Ruse (2009)

Aprobată şi dată publicităţii la 12 mai 2009, Strategia Naţională de Securitate până în 2020 a marcat simbolic finalul manifestărilor oficiale dedicate Zilei Victoriei şi a consfinţit *dorinţa de ascensiune mondială* a Federaţiei:

„*Rusia a învins* consecinţele crizei sistemice produse la nivel politic şi economico-social, la sfârşitul secolului XX – prin stoparea declinului calităţii vieţii cetăţenilor ruşi; prin rezistenţa la presiunile naţionaliste, ale separatismului şi terorismului internaţional; prin prevenirea discreditării formei constituţionale de guvernământ; prin păstrarea propriei suveranităţi şi integrităţi teritoriale; prin refacerea potenţialului ţării, în sensul îmbunătăţirii competitivităţii şi al apărării intereselor naţionale proprii, asemenea unui jucător/actor cheie ce activează în sfera relaţiilor internaţionale multipolare”[21].

Elaborat într-o manieră extrem de concisă, documentul surprinde clar, explicit şi fără echivoc riscurile şi ameninţările active şi pasive care afectează Federaţia, obiectivele asumate pentru înlăturarea acestora şi, nu în ultimul rând, indicatorii stării de securitate naţională comensurabili anual, în Consiliul de Securitate.

În egală măsură, strategia păstrează în atenţie totalitatea *ameninţărilor* istorice cu care s-a confruntat Federaţia Rusă (prezente fără excepţie în Doctrina dughiniană), *vulnerabilităţile* prezente (gestionabile spre minimizare prin cele şapte criterii de evaluare enunţate în Capitolul VI), respectiv *riscurile* asociate imprevizibilităţile evoluţiilor multipolare (menţionate pe fond, identic, şi de Dughin).

Strategia îl confirmă pe Dughin în sensul că *Rusia nu se va retrage din Caucaz* (asigurarea *heartland*-ului), *va desfăşura sisteme de rachete Iskander în regiunea Kaliningrad* şi *va revendica extinderea domeniului său maritim până la Polul Nord* (asigurarea *rimland*-ului). Urmând îndeaproape atenţionările şi oportunităţile enunţate de Dughin în privinţa puterilor talasocratice, prin Strategie, Federaţia Rusă îşi va delimita frontierele arctice extinse (2008-2010), va urmări recunoaşterea internaţională a acestora (2011-2015) şi va consfinţi Arctica drept „*bază strategică de resurse naturale*”, în competiţie/colaborare sau mai precis în pofida SUA, Canadei, Norvegiei şi Danemarcei.

[21] Strategia Naţională de Securitate a Federaţiei Ruse până în 2020, accesibilă pe Google, ianuarie-mai 2011

Astfel, în prezent nu e foarte clar cui servesc solicitările de independenţă ale groenlandezilor, dacă aceste revendicări vor acutiza competiţia în favoarea sau în detrimentul Rusiei, la o primă analiză puterile europene fiind cele încorsetate într-o foarte probabilă delimitare planificată euro-asiatico-atlantică, mai clar americano-rusă.

O perspectivă identică cu necesităţile de asigurare a „spaţiului vital rus" clamate de Dughin trasează Strategia e Securitate în privinţa Kazahstanului, Ucrainei, Georgiei, Azerbaidjanului şi Transnistriei, toate aceste spaţii urmând a fi apărate împotriva extinderii NATO şi pentru asigurarea *rimland*-ului sudic rusesc ori a debuşeelor spre „mările calde".

Consolidarea prezenţei ruse în Orientul Apropiat şi Îndepărtat, stimularea acţiunilor BRIC (Brazilia, Rusia, India, China) şi RIC (Rusia, India, China) se înscrie în aria ofertelor ruse de subminare a monoglobalismului american, o lume cu mai mulţi poli regionali decât planifică SUA contribuind la amplificarea puterii exclusiv ruse. Mai multe polarităţi cu suprafeţe inferioare Rusiei se vor încurca reciproc, vor obliga SUA la eforturi divergente şi vor fi influenţate cu uşurinţă.

Potrivit Strategiei, „parteneriatul egal cu SUA" exclude dezarmarea în domeniul nuclear, capitolul dedicat acestuia urmând recomandările dughiniene şi contrazicând total obiective din Strategia de Securitate Naţională a SUA apărută în 2010. În timp ce SUA urmăreşte *consolidarea* Tratatului de Neproliferare Nucleară (NPT) şi vizează prin acest obiectiv inclusiv doi aliaţi tradiţionali ai Moscovei – Coreea de Nord şi Iranul – Federaţia Rusă consideră armamentul nuclear un *factor de descurajare* eficient pentru stoparea supremaţiei militare atlantice.

Fundamental, Alexandr Dughin şi Strategia de Securitate a Federaţiei au ca punct comun, esenţial, raportarea la *alteritate*.

Astfel, aşa cum pentru Dughin cauza tuturor ameninţărilor o reprezintă *străinul* şi *străinătatea* – în variatele lor forme de acţiune asupra spaţiului vital rus: etnică, religioasă, culturală, socială, economică – pentru cuplul imperial Medvedev-Putin soluţia înlăturării acestor pericole o reprezintă *riposta serviciilor secrete ruse* împotriva străinilor *subversivi*.

Subversitatea reprezintă trăsătura fundamentală a străinului de oriunde ar fi acesta, care afectează puritatea rasei şi edificarea imperiului.

Sub aceste aspecte, din cele 7 criterii/indicatori de evaluare (anuală) a stării de securitate naţională, 5 privesc şi vizează, de altminteri în mod just, *situaţia poporului* (1-şomaj, 2-coeficient decilă, 3-rata creşterii preţurilor de consum, 4-nivelul intern şi extern al datoriilor, 5-nivelul susţinerii pentru sănătate, cultură, educaţie şi ştiinţă) şi doar 2 *capabilităţile militare* (6-nivelul anual al înnoirii armamentului şi 7-nivelul asigurării de cadre militare şi de inginerie tehnică).

Finalmente, s-ar putea concluziona că Strategia de Securitate Naţională a Federaţiei Ruse pune în centrul atenţiei *poporul*, *Rusia şi duşmanul infiltrat*, după cum Doctrina Militară se concentrează asupra *duşmanului extern* şi capabilităţilor militare de ripostă.

Analizate împreună, cele două sunt părţi complementare menite să asigure coerenţa imperială a spaţiului rus.

CAPITOLUL III

Doctrina militară a Federaţiei Ruse (2010)

Noua doctrină militară a Federaţie Ruse, aprobată de preşedintele Dimitri Medvedev la 5.10.2010[22], este al treilea document de acest fel al Rusiei post-sovietice (prima doctrină post-sovietică a apărut în 1993, a doua în 2000) şi primul în ceea ce priveşte reconsiderarea, pe baze concurenţiale, a statutului recâştigat de putere mondială. Documentul stipulează şi certifică demersurile exercitate în plan internaţional pentru refacerea sferei de influenţă planetară a Federaţiei Ruse, recâştigarea prestigiului şi modernizarea permanentă a forţelor armate. O atenţie similară este acordată recâştigării încrederii populaţiei faţă de capabilităţile militare ale Federaţiei, considerate a fi specifice erei *post reconstrucţie*. După hiatusul de 20 de ani, armata rusă este aptă pentru menţinerea influenţei în regiune şi în lume, şi pentru impunerea politicii ruse în plan mondial. Doctrina defineşte şi actualizează noile ameninţări şi pericole la adresa Federaţiei, de asemenea stabileşte direcţiile posibile de întrebuinţare a forţei armate. În premieră, doctrina include problematica reformei forţelor armate, înzestrarea şi modalităţile de dezvoltare şi modernizare a complexului militar industrial. O noutate absolută, semnificând aparenta deschidere a Rusiei spre negociere şi înţelegere cu *puterile talasocrate* şi *atlantice*, pentru prima dată de la căderea Imperiului ţarist Doctrina nu interzice şi de fapt permite *achiziţionarea de tehnică militară străină* în domeniile în care Rusia este deficitară calitativ. Această falsă permisivitate demonstrează că Rusia nu neapărat îl contrazice pe Dughin, ci, în mod subtil, ţine cont de sugestiile lui. În fapt, Federaţia Rusă a şi achiziţionat recent nave militare franţuzeşti din clasa Mistral care urmează să asigure dezideratul dughinian de ieşire la marile calde (Marea Neagră) şi, ulterior, de gestionare a problematicilor maritime. Strategic vorbind, Rusia pare conştientă că, în aceste zile şi ani, încă nu se poate confrunta de la egal la egal cu flotele „atlanticilor", probând suficientă înţelepciune şi suficient mercantilism în atingerea scopurilor. Printr-o răbdătoare politică de egalizare a forţelor clasice navale cu cele ale „atlanticilor talasocratici", cel puţin la Marea Neagră Rusia nu vrea încă decât să depăşească Turcia, cu care colaborează activ în ultima perioadă, şi să-şi asigure un acord de principiu cu individualităţile europene[23]. În acest mod,

[22] Doctrina Militară a Federaţiei Ruse, accesibilă pe Google, ianuarie-mai 2011

[23] Jocurile olimpice de iarnă de la Soci (2014) – organizate de Federaţia Rusă – vor proba abilităţile Moscovei de a convinge publicul euro-atlantic în privinţa legitimităţii prezenţei factorului civilizator rus la Marea Neagră. Cât despre frisoanele Georgie în legătură cu aceste consfinţiri imperiale prin strategii media, vom reveni explicit în Capitolul IV

Rusia îşi prezervă capabilităţi financiare şi de cercetare pentru a se dedica, mai mult ca sigur, asigurării unui avans tehnologic în ceea ce priveşte armamentul în care excelează de facto şi spre care e îndemnată de altfel de Dughin, anume cel nuclear. Complexul militar industrial rus nu mai este *unic*, după cum se vede, tot aşa cum vestitele automobile de teren civile Hummer, parţial şi în esenţă purtătoare ale mecanicii militare Humvee, nu se mai construiesc numai in Statele Unite ale Americii, ci şi în uzinele ruseşti din „heartland". Aceste contacte şi schimburi anunţă şi ar putea modifica, finalmente, regimul proprietăţii colosului militar industrial rus, în sensul apariţiei unor entităţi private care să suporte costurile şi să multiplice beneficiile, pentru început într-o zonă nu neapărat strategică a producţiei de armament. Încă odată iterăm că ideile lui Dughin, care nu sunt neapărat exclusiv ale lui, anume de asigurare a superiorităţii nucleare, sunt urmate cu discreţie. Din punct de vedere militar şi dughinian Doctrina permite Armatei Roşii posibilitatea dizlocării trupelor în afara graniţelor Federaţiei Ruse pentru protejarea efectivă a oricărei comunităţi (ruse). Poporul rus este apărat în întreg arealul axei sale istorice şi dincolo de aceasta. Doctrina mai permite întrebuinţarea preventivă pentru descurajare a armamentului de înaltă precizie, non-nuclear, în interiorul şi în afara Federaţiei.

În cel mai pur stil dughinian, doctrina menajează statele Uniunii Europene tradiţionale (Franţa, Germania în special, Italia, Austria et. Comp. în general, mai puţin talasocratica Anglie) lăsând SUA într-o poziţie singulară de adversar şi NATO în poziţia unui conglomerat în schimbare, factor doar de îngrijorare datorită tendinţelor de a se menţine ca *actor global (a se citi imperiu)* şi de se apropia de „rimlandul tradiţional rus" (Georgia, Ucraina, Azerbaidjan, Moldova). În esenţă, potrivit Doctrinei Militare actuale, pericolul reprezentat de NATO este similar cu atenţionările lui Dughin, atât doctrinarii militari ruşi cât şi autorul „Bazelor geopoliticii" considerând că extinderea organizaţiei euro-atlantice nu reprezintă extinderea ariei de drepturi civile, libertăţi şi bunăstare materială, ci distrugerea stabilităţii strategice în proximitate şi în zona Orientului Mijlociu şi Îndepărtat. Ca şi Dughin, strategii ruşi văd în încercuirea Iranului un atac direct al talasocraticilor americani la adresa „heartlandului" rus euro-asiatic. Viziuni similare, în ceea ce priveşte Ucraina, Georgia şi Serbia, despre a căror integrare în NATO a primelor două ţări antamată la Bucureşti (Summitul NATO-2008) deja nu se mai discută nimic, şi asta şi datorită politicilor europene şi în special germane, parţial seduse de noile imagini ale Rusiei eurasiatice.

Sub impresia acestor constatări, înţelegem într-o lumină mult mai clară parteneriatele strategice polono-americane şi româno-americane, anti-dughiniene prin excelenţă. În aceeaşi

cheie pot fi citite şi investiţiile americane în Georgia şi importanţa viitoare pentru americani a spaţiului mongol.

Din punct de vedere militar, Doctrina construieşte o identitate colectivă sub egida OTSC a tuturor forţelor armate neruse pentru care sunt rezervate în competenţă ameninţările clasice din zona amestecului în treburile interne, conflictelor inter-etnice şi îngheţate şi terorismului.

Reprezintă aceste competenţe concedate intenţia strategilor ruşi de a rezolva eventuale tulburări ale ordinii în „heartland" prin implicarea armatelor neruse, în scopul prezervării unei imagini favorabile? Se pare că da, dacă ne amintim despre cine şi cum au fost rezolvate în 2010 crizele politice din Kîrgîstan! Reuşita ecuaţiei tactice în raport cu statele UE demonstrează puterea de seducţie reală pe care Federaţia Rusă o probează în raport cu acestea. Putem regăsi deja suficiente dovezi privind reuşite strategice ale Federaţiei în zonele şi în relaţie cu actorii consideraţi de către Dughin de o importanţă capitală pentru noul imperiu rus:

- o Antantă ruso-germană în problemele securităţii europene şi ale ,,autarhiei resurselor" este evidentă astăzi pentru oricine;
- un periculos dualism ruso-german în găsirea unei soluţii la conflictul transnistrean de o manieră federalistă care aduce surprinzător de acut în amintire Pactul Ribentrop-Molotov;
- un parteneriat avansat cu Turcia, care asigură ieşirea la mai multe ,,mări calde";
- un foarte recent acord pentru colaborare în domeniul terorist cu Pakistanul, la câteva zile după eliminarea lui Bin Laden de către americani în Pakistan, a creat cu siguranţă perplexitate la Washington, fiind de aşteptat o propunere surpriză a Federaţiei Ruse pentru Afganistan, în perspectiva facilitării accesului la ,,marea caldă" a Golfului Piersic;
- o implicare activă în dosarul iranian e deja tradiţională de o jumătate de secol;
- o uniune pentru Mediterana în care Franţa şi Italia e de aşteptat că i-ar accepta pe ruşi numai şi pentru minunatele lor zeci de yacht-uri care staţionează pe Rivieră s-ar putea să schimbe caracteristicile noilor regimuri care se coagulează în Nordul Africii;

- contractele fabuloase încheiate pentru exploatarea eficientă a Mării Nordului asigură „rimlandul" rusesc polar de eventuale ingerinţe ale talasocraticilor atlantici, îngrădeşte aria de expansiune planetară a colosului Shell Petroleum şi asigură intrări substanţiale din exterior la bugetul rus, echilibrând balanţa exporturilor de hidrocarburi.

Pentru prima dată după douăzeci de ani, Doctrina Militară a Federaţiei Ruse redevine la fel de ofensivă ca cea a NATO. Dacă însă atât vechea doctrină a NATO cât şi noul Concept Strategic sunt clare şi explicite în privinţa motivaţiilor sub care au fost alcătuite, argumentele Doctrinei Militare ruse nu sunt de ordin practic, ci eminamente imperial şi sentimental. Doctrina rusă nu are ca mobil decât *dorinţa* refacerii unui imperiu pentru un popor care consideră că s-a născut imperial. Recentele solicitări privind garanţiile scrise pe care părţile scutului anti-rachetă amplasat şi în România ar trebui să le ofere Moscovei nu fac decât să reconfirme *intangibilitatea spaţiului vital rus*.

Doctrina militară a Federaţiei Ruse evidenţiază, dacă nu chiar în mod explicit şi în totalitate imperiul universal, cu siguranţă *statul maximal rus*, cu o societate dirijată şi în care principiile liberale ale egalităţii de şanse şi drepturilor individuale sunt eludate în dauna celor abstracte enunţate de Dughin, reamintite şi analizate mai sus (*Dreptate, Credinţă, Adevăr*).

* * *

Cele două documente de planificare imperială sub care operează în plan intern şi extern Federaţia Rusă devoalează dorinţa de ascensiune mondială şi principiile de forţă care o caracterizează, accentuând legitimitatea intervenţiei totale a statului în sfera societăţii civile, în controlul asupra vieţii individualităţilor umane şi instituţionale.

Par a contrario, Strategia de Securitate Naţională a SUA porneşte de la şi accentuează *libertăţile individuale*, accentuând prioritar asupra demnităţii cetăţeanului. În timp ce idealul rus imaginează un *imperium* cu o calitate incertă a libertăţii, statul american solicită extinderea democraţiei prin accesul la libertate. Aceasta nu înseamnă că globalismul american e mai puţin „imperial"[24] şi nu pare la fel de apăsător pentru importante spaţii cu specificităţi diferite.

[24] Adevărul, nr. 6483, 27 mai 2011, pag. 12, articolul "*America, URSS-ul lumii arabe*", preluat din The Guardian, 26 mai 2011

Capitolul IV

Strategia de Imagine a Federaţiei Ruse

Într-o lume a impresionabilităţii video, documentele doctrinare ale oricărei superputeri penetrează doar câteva minţi critice ale partenerilor sau adversarilor politici; publicul larg nu este neapărat interesat de mesajele subliminale sesizabile *printre rânduri*...

Atrag atenţia şi rămân clasate în cortextul societal reprezentaţiile publice, oficiale sau nu! Universul imaginilor şi al culorilor asamblate în tehnici de persuasiune uneşte şi dezbină, influenţează pozitiv sau manipulează societatea de consum prea mult conformistă şi prea puţin selectivă. Acest univers are un rol semnificativ în lunga durată de modificare a mentalităţilor.

Şi numai dacă ar fi să comparăm luna mai 2011 în Rusia şi America, observăm cu uşurinţă antiteza dintre autograndoarea manifestaţiilor Zilei Victoriei (9 Mai) la Moscova şi în întreaga Rusie (forţa armatei, eroismul bătrânilor ruşi şi respectul arătat acestora, talentul muzical „occidental" al interpreţilor militari, genialitatea copiilor, scenele pline de flori, zilele însorite, etc.) şi problemele curente ale americanilor (sezonul tornadelor din Mid-West, oraşe şi comunităţi distruse, victime, spectrul prelungirii crizei, episoadele mai puţin pudibonde bin Laden şi Strauss-Kahn), care imagini te-ar putea convinge că Rusia e *noul imperiu însorit* şi *protejat de divinitate*, iar SUA *tărâmul prăbuşirii inerente* sub *pedeapsa divinităţii*!

O serie de evenimente cu spectaculozitate imediată, în care imperiul răsăritean excelează şi debordează prin *tinereţe, forţă, grandoare şi dinamism*, convinge cu privire la existenţa în desfăşurare a unei (nedeclarate) *Strategii de Imagine* pe care Moscova o proiectează în beneficiul prestigiului său.

Ceremonia de învestitură a preşedintelui Medvedev a fost o impecabilă lecţie de istorie în imagini a Federaţiei, din punct de vedere regizoral, coreografic şi artistic (foto 1-27). Nu o cameră de luat vederi plana peste turlele aurite ale vechilor biserici din Piaţa Roşie, alăturând simbolurile Vechii Rusii (crucea ortodoxă, ceasul de la Kremlin, vulturul bicefal de pe drapelul imperial), ci însăşi adierea supranaturală a divinităţii a coborât atunci din norii albi, prin ferestrele deschise ale Sălii Tronului Imperial (foto 9) şi s-a oprit pe scoarţa veche a noii constituţii imperiale! Ceremonia nu a reprezentat învestirea laică a unui preşedinte, ci botezul celui de-al doilea cap cu puteri *taumaturgice*. Excelând în retrospective aeriene în

premieră, transmisiunea televiziunii de stat ruse şi-a atins scopul de o manieră copleşitoare. Cu o atenţie desăvârşită asupra detaliilor, regizorii ruşi spaţializează Moscova de la înălţimea albastră a cerului, asociind ceremonia de învestitură cu turlele aurite ale catedralelor ortodoxe; întotdeauna cadrele *nu* depăşesc înălţimea bisericilor (mai sus de biserică nu este decât Dumnezeu) trecând *pe lângă* şi *nu peste* crucile care fac legătura cu divinitatea. Este singurul simbol al *umilinţei* care reconsfinţeşte pocăinţa exclusivă a puterii ruse în faţa lui Dumnezeu (foto 1,2) la ceasul al doisprezecelea (foto 4 – *miezul zilei*, ora tradiţională de înscăunare a regilor medievali taumaturgi – foto 4 şi 11) al întâlnirii lui Medvedev cu istoria, *sub* steagul cu stema imperială (foto 21).

Absenţa poporului de pe traseul celor două cortegii imperiale (foto 3, 5, 8) şi prezenţa armatei (foto 6, 7) au avut rolul nu neapărat de a fixa în mentalul colectiv unicitatea celor doi ţari, cât în special de a reconfirma caracterul exclusivist aristocratico-militar al regimului; poporul rus nu participă la înscăunare (cei 2400 de participanţi interiori reprezintă *puterea,* nu *naţiunea*), ci o primeşte ca pe o *binecuvântare* sau *bunăvestire* (*o vede* de la distanţă – prin televiziune, şi *o aude* – prin salvele de tun).

Ca şi Putin (înscăunat de Elţîn printr-un „*comunicat imperial*")[25], în drumul său către *Jurământ* Medvedev parcurge un *traseu de iniţiere taumatologică* prin cele trei săli (*Gheorghievski, Alexandrovski* şi *Andreevski*) dintre care ultima reprezentând Sala Tronului – inima profundă a stabilităţii ruse. Este chemat la Jurământ ca un *prunc la botez*, pe numele mic – *Dmitri Anatolievici*, şi e anunţat în calitate de preşedinte ţar (*iniţiat*) pe numele întreg – *Dmitri Anatolievici Medvedev*. Camerele video au stat îndelung asupra Patriarhului Alexei al II-lea şi reprezentantului Armatei Roşii. Un testament imperial a rostit la predarea puterii de Putin (foto 16-17). E atât de *tânăr* şi de *pur,* ar fi putut şopti rusoaicele de rând, referindu-se la Medvedev (foto 12,13,20,25); e atât de *puternic* şi de *înţelept* , ar fi răspuns bărbaţii ruşi, privindu-l pe Putin (16, 17, 19), într-o coreografie ideală a basmului imperial (foto 14-20)! Comentariile televiziunilor occidentale privind un iminent război între cei doi n-au avut nicio şansă, întrucât propaganda şi strategii ruşi le-au acordat în mod strălucit trăsături complementare şi nu concurente.

Dimensiunea taumaturgică a ceremoniei de învestitură a fost la propriu cutremurătoare, din momentul în care garda prezidenţială a prezentat onorul noului ţar:

[25] Emil Hurezeanu, Realitatea TV

mersul apăsat al soldaţilor pe caldarâmul Kremlinului, salvele de tun, pronia divină, consecinţele vreunei demonstraţii secrete cu armament de înaltă precizie ori poate doar întâmplarea au făcut să se cutremure la propriu *Ucraina* (cea încă filo-americană, la acel moment) şi gurile Dunării (foto 28-29), făcându-ne să ne gândim la ceea ce astăzi s-a şi întâmplat deja la Kiev. Discursul lui Putin („*ne propunem sarcini măreţe pentru următorii 10-20 de ani*") capătă un *caracter premonitoriu* în sensul că e mai mult decât o simplă *planificare strategică*, sugerând o contribuţie activă a divinităţii în materializarea imperiului. *Implicarea supranaturalului* a fost experimentată şi în contextul intervenţiei militare ruse din Georgia, soldaţii şi civilii georgieni care se retrăgeau din faţa tancurilor vizualizând atunci o imensă icoană rusească proiectată pe cer spre îmbărbătarea cuceritorilor şi căinţa celor învinşi. Operaţiunea – care se înscrie în zona măsurilor active ale războiului psihologic – iterează concluziile noastre anterioare cu privire la ideologia dughiniană, anume că *ortodoxismul militarist* se confundă cu *militarismul ortodox,* ruşii prin excelenţă considerându-se *mai* ortodocşi decât alţii (în speţa de faţă, georgienii).

Un amănunt mai puţin semnificativ, reţinut din imagistica ceremoniei de învestitură, dar care, poate, nu e chiar întâmplător, îl reprezintă prezenţa limuzinelor şi a jeep-urilor de escortă *germane* (Mercedes, foto 7) care au asigurat deplasarea celor doi ţari; dacă ne gândim câtă apetenţă pentru maşini blindate au probat liderii ruşi şi ce lupte au dus cu ... *blindatele germane*, achiziţionarea acestor autovehicule pare, cel puţin, o dovadă de apreciere şi încredere reciprocă foarte actuală şi dughiniană având în vedere că, pe toată durata ceremoniei, acestea au fost singurele elemente alogene, neruse, care şi-au găsit o utilitate afişată.

Bicefalismul rus a fost consfinţit prin moderne ofrande: câteva zile mai târziu, echipa de fotbal Zenith Sankt-Petersburg (a noului preşedinte) îi dedica acestuia Cupa Ligii Europei, după cum şi Dima Bilan – „*Believe*" (crez) îi închina în 2008, lui Putin, câştigarea Eurovision. În 2009, finala Eurovision de la Moscova a fost urmărită în toată splendoarea ei, de Putin şi Medvedev, în special prestaţia Corului Armatei Roşii, încadrat de un *avion* şi un *tanc*, transmiţând mesajul, în răpăitul ansamblului de tobe şi al dansului fetelor de la Tatu, care trebuia receptat de Occident, anume: *ne-am întors, putem fi la fel ca cei care v-au înspăimântat, mai bine acceptaţi că suntem fratele vostru mai mare*!

Strategia de imagine a Federaţiei Ruse cunoaşte valenţe fulminante cu prilejul fiecărei manifestări anuale dedicate Zilei victoriei de la 9 Mai. Prin repetabilitatea paradelor militare,

completate mai nou cu spectacole naţionale la care participă zeci de mii de ruşi din oraşele centrului şi periferiei teritoriale, se asigură o constantă penetrabilitate a mesajelor induse în interiorul şi în afara *orbis rusae*.

Gestionarea eficientă a crizei economice a permis Moscovei spectacole şi proiecte europene de amploare care au validat deschiderea publicului european pentru cultura şi civilizaţia rusă. *Anul Rusiei în Franţa* (2010) a creat impresia pentru mii de turişti care au vizitat Parisul în plin sezon că au aterizat din greşeală la ... Moscova. Măreţia Catedralei Ortodoxe Ruse care se construieşte la Paris ridică semne de întrebare cu privire la cât a costat acceptarea proiectului şi autorizaţia de construcţie, întrucât se pare că aceasta va fi mai înaltă decât ... Notre Dame.

Referitor la percepţia proiectului imperial în România, studiul analistului politic Iulian Chifu ar demonstra faptul că publicul autohton şi politicienii români văd încă *intuitiv* în Rusia un pericol ostil[26], căruia i se opune, la fel de intuitiv, proiecţia scutului americano-român antirachetă sub umbrela NATO[27].

Foto 1

[26] Iulian Chifu, Oazu Nantoi, Oleksandr Sushko – Percepţia Rusiei în România, Republica Moldova şi Ucraina, proiect finanţat de Fundaţia Soros, 2011

[27] IRES, studiu sociologic dat publicităţii la 11 mai 2011

KREMLIN
10:57
DIRECT
ŢAR NOU LA KREMLIN
HUREZEANU: Tiranii ruşi au o tradiţie liberală în declaraţii

Foto 2

KREMLIN
10:57
DIRECT
ŢAR NOU LA KREMLIN
L. NICULESCU: Medvedev este un candidat al compromisului

Foto 3

KREMLIN
10:57
DIRECT
ŢAR NOU LA KREMLIN
L. NICULESCU: Medvedev este un candidat al compromisului

Foto 4

KREMLIN
10:58
DIRECT

Foto 5

KREMLIN
10:53
DIRECT
ŢAR NOU LA KREMLIN
L. NICULESCU: Nu ştim cum va fi coabitarea dintre Putin şi Medvedev

Foto 6

KREMLIN
10:56
DIRECT
ŢAR NOU LA KREMLIN
HUREZEANU: Tiranii ruşi au o tradiţie liberală în declaraţii

Foto 7

KREMLIN
10:57
DIRECT
ȚAR NOU LA KREMLIN
L. NICULESCU: Medvedev este un candidat al compromisului

Foto 8

KREMLIN
11:00
DIRECT
ȚAR NOU LA KREMLIN
Medvedev a fost prim-vicepremier și șef al gigantului petrolier Gazprom

Foto 9

Foto 10

Foto 11

Foto 12

Foto 13

Foto 14

Foto 15

Foto 16

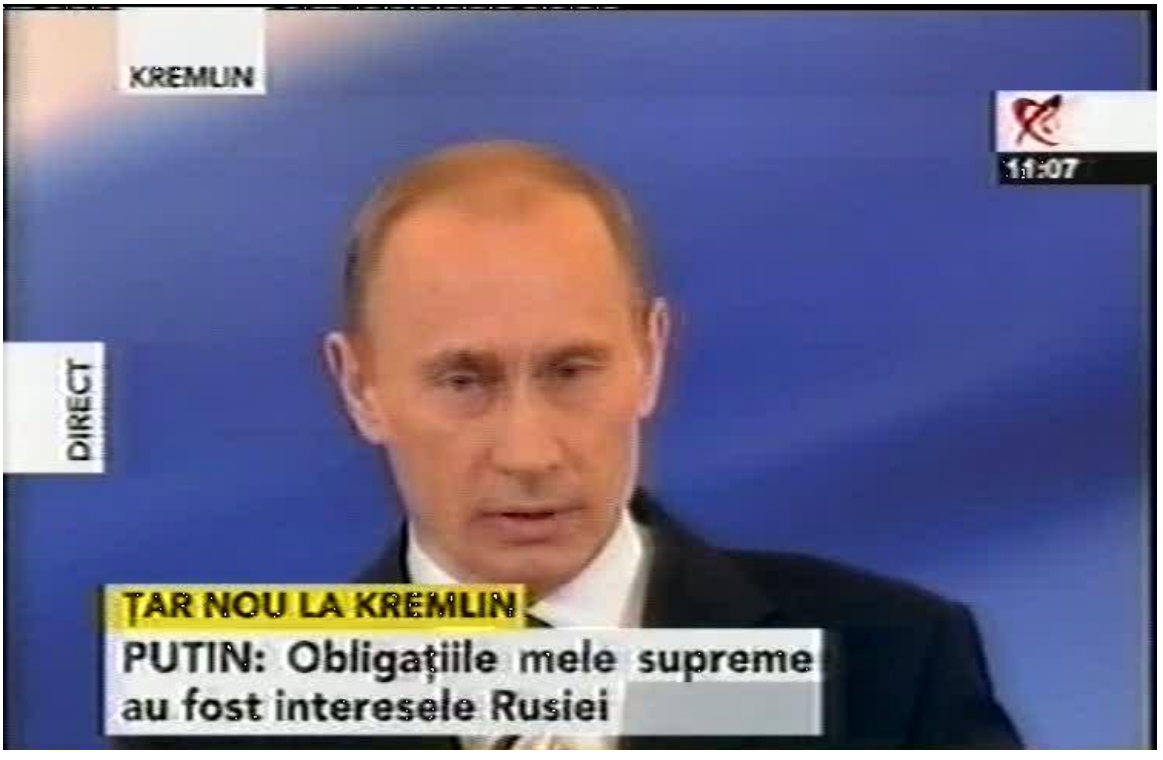

Foto 17

Foto 18

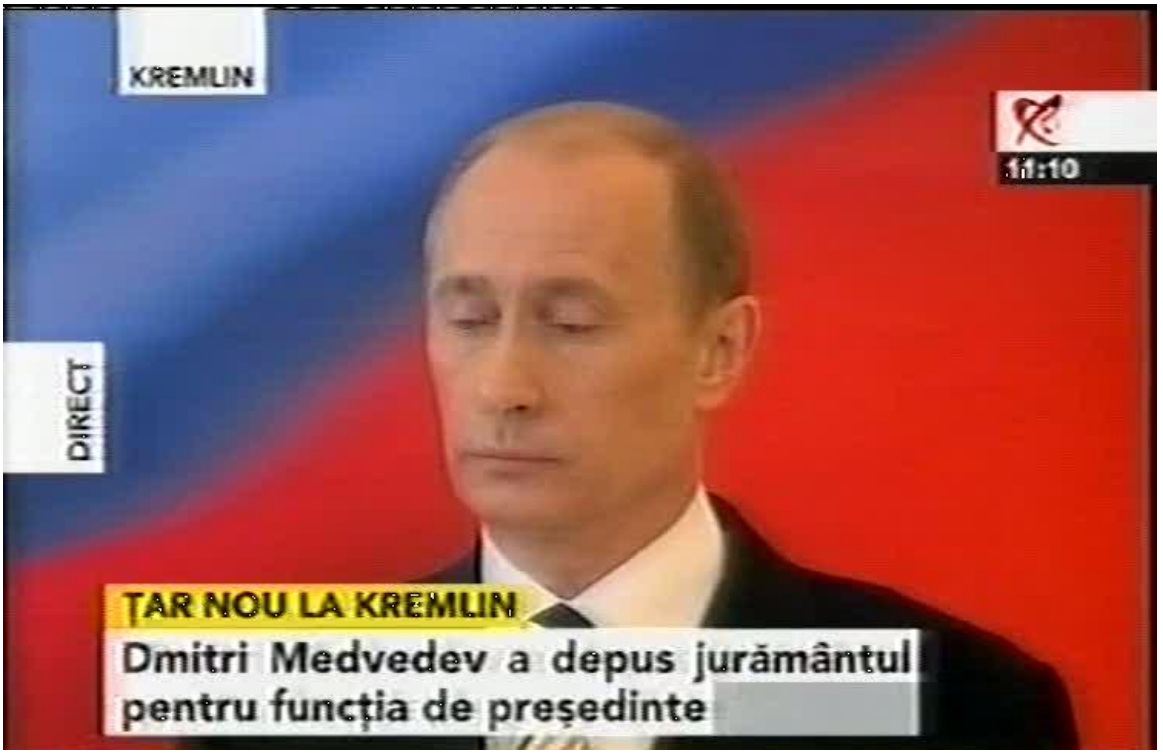

Foto 19

Foto 20

Foto 21

Foto 22

Foto 23

Foto 24

Foto 25

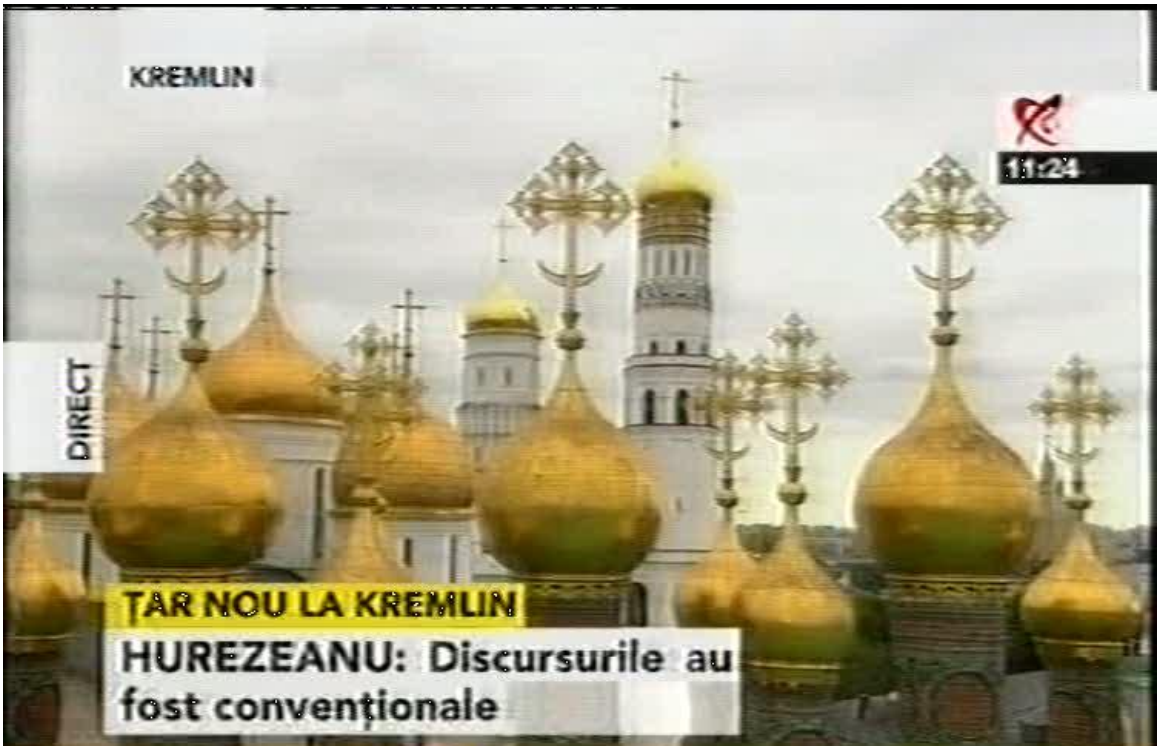

Foto 26

Foto 27

Foto 28

Foto 29

Emisiunea Conexiuni, a profesorului Valentin Stan, difuzată la postul de televiziune Antena 3 (13 mai 2011), e un demers singular care contrazice lucrările şi studiile enunţate mai sus. Realizată în scopul explicit şi evident forţat de a-i „*slugări pe ruşi*", producţia în cauză este primul demers video autohton realizat cu profesionalism care aşează Rusia într-o postură extrem de favorabilă faţă de sine şi în comparaţie cu ţara noastră. Anunţă acest demers o schimbare de optică ori activarea unui curent intelectualist pro-rus, nu neapărat antieuropean ci în mod subtil unul de distanţare faţă de parteneriatul strategic cu SUA? În opinia autoarei, e mult spus că e vorba despre un *curent* şi încă unul antiamerican. Credem că, mai degrabă, seducţia imperială rusă nu neapărat face victime, ci doar atrage atenţia.

Pornind de la absenţa nefericită a sărbătoririi Zilei Independenţei Principatelor Române sub Carol I, respectiv a Zilei Regalităţii noastre Naţionale (10 Mai), realizatorul emisiunii, un eminent specialist în istorie universală şi relaţii internaţionale de altfel, îl invocă pe Emil Cioran („*e timpul să unim Estul cu Vestul*") şi ne reaminteşte că „*sufletul românesc seamănă mai degrabă cu sufletul ruşilor*". Îi plasează totodată indirect pe români între ruşi şi americani, cele două naţiuni care vor gestiona viitorul, primii bazându-se pe armată (şi eroism) iar cei de-ai doilea pe economie (şi comerţ), potrivit lui Alexis de Tocqueville (1835).

Antiteza dintre *absenţa* cultului eroilor la românii din 2011 şi respectul Moscovei pentru trecut este egală cu *decadenţa* noastră şi *măreţia* lor. O constatare aproape subversivă dacă introducem în ecuaţia statutul nostru de parteneri strategici ai americanilor în acest colţ de lume.

Întruchipând *forţa, tinereţea* şi *talentul* soldatului rus, interpretul *Oleg Nikitin* (foto 30-31) e preluat de realizatorul Conexiunilor, împreună cu cele două katiuşe (foto 32-34) şi cu magnificul cor al Armatei Roşii care *prestează* o interpretare *Sex Bomb* (foto 37-39) calitativ peste originalul Tom Jones (spre ciuda americanilor!), pentru a demonstra (involuntar?) adaptabilitatea şi inovaţia culturală rusă de excepţie asupra căreia „*unii imbecili de la noi se încruntă încă* (*... la această naţiune*!)".

Forţând o concluzie potrivit căreia *admiraţia* (*sentimentală*) ţine loc de argument pentru *decizii politice*, autorul atrage subtil atenţia asupra incapacităţii naţionale de a recepta, analiza şi acţiona în consecinţă în relaţiile cu Federaţia Rusă, într-un context internaţional în care noul imperiu este acceptat mult mai favorabil.

Pamfletul pe care Evgheni Pluşenko îl administra americanilor încă din 2001[28], şi în care sex-bombilor talasocratici li se prevestea un statut de „*rege gol*" (foto 40-41) arată sigur că ruşii au ceva cu şlagărul în cauză însă, mai mult de atât, au ajuns la un nivel al dialogului uman cu lumea occidentală („*e foarte sexi*" – a spus extaziată comentatoarea canadiană – „*şi genial*" – a completat Valentin Stan) mult mai avansat (*acceptabilitate senzorială*) decât cel strategic.

În fapt, aşa cum a susţinut autoarea în debutul lucrării, asta îşi şi propune Strategia de Imagine a federaţiei Ruse, chiar şi atunci când redescoperă caracterul universal al artei ruseşti întruchipate prin tehnici occidentale şi interpretată de un cercetător român[29].

Nu sunt acestea exemple singulare de susţinere mediatică a unei doctrine imperiale, prin *sport, muzică şi artă*! Intenţia autoarei este de a demonstra că succesele actuale ale elitei sportive, muzicale şi culturale ruse susţin aclamativ proiectul imperial.

Foto 30

[28] Campionatul Mondial de Patinaj Artistic, Canada, 2001, accesibil pe internet

[29] Vezi referinţele la pictorul Mark Chagall, emisiunea Conexiuni, Antena 3, 13 mai 2011

Foto 31

Foto 32

Foto 33

Foto 34

Foto 35

Foto 36

Foto 37

Foto 38

Foto 39

Foto 40

Foto 41

Foto 42

Un efort diplomatic substanţial a depus Moscova pentru organizarea jocurilor Olimpice de Iarnă de la Soci, din 2014. Dreptul de organizare a manifestării a fost acordat aproape concomitent cu intervenţia militară rusă din Abhazia şi Oseţia, provinciile georgiene separatiste conduse de silovikii din Sankt-Petersburg, foşti patroni de cazinouri.

Comparativ cu problemele sociale, economice şi de standard de viaţă curente ale georgienilor, este evident că Jocurile Olimpice ruse de la Soci vor fi o demonstraţie (pentru Occident) a capacităţilor organizatorice ale noului imperiu, a legitimităţii *învingătorului civilizator* în zona extinsă a Mării Negre.

În buna tradiţie pan-rusă, nu excludem că spiritul olimpic de la Soci să adoarmă conştiinţele europene, pregătind noi intervenţii militare şi „independenţa" celor două provincii. Cuceriţi de farmecul iernii ruse de la Soci, apreciem că euro-atlanticii vor fi realmente surprinşi de vara fierbinte pregătită de pe acum pro-occidentalilor de la Tbilisi. Estimăm că imediat după petrecerea olimpică, Abhazia va fi atrasă de jure în spaţiul vital al miliardarilor din Soci.

Credibilitatea unei strategii imperiale este perfect măsurabilă în raport cu evenimentele publice care o susţin. Aşa cum observăm că manifestări recente susţin actualitatea imperială a Rusiei, putem avansa şi opinia potrivit căreia Campionatul Mondial de Fotbal organizat de Rusia în 2018, surprinzător acordat de FIFA în detrimentul Angliei talasocratice, va fi cea mai coerentă dovadă a realizării obiectivelor din Strategia Naţională de Securitate a Rusiei până în 2020! Este o dovadă peremptorie că Rusia e considerată *predictibilă*, *capabilă* şi *prestigioasă politic*, în pofida analizelor acide şi îndreptăţite ale comentatorilor sportivi de la BBC, la aflarea anunţului oficial!

Este un alt mod de a spune lumii că Federaţia Rusă *a reuşit* şi că se consideră sigură pentru viitorul ei.

Preluarea spre organizare şi desfăşurare a Campionatelor Mondiale de Patinaj Artistic imediat după dezastrul din Japonia (martie 2011) probează *reacţiile rapide* şi *reflexele imperiale* ale unei puteri atent organizate: *Rusia e acolo unde e nevoie, are soluţii imediate*, *oferă ajutor* (a fost primul stat care a trimis ajutoare umanitare sinistraţilor) şi e *gazdă generoasă şi dezinteresată*!

Fascinaţia pe care o emană Rusia conţine şi redundante permanenţe întunecate, cu rol de avertizare pentru cei care ar putea pune la îndoială seriozitatea noului imperiu. *Cazul*

Litvinenko – defectorul otrăvit cu plutoniu la Londra – este un semnificativ avertisment adresat potenţialilor trădători emigraţi incognito din lumea lui Dughin: *faceţi ca el şi veţi plăti oriunde v-aţi ascunde, fie şi protejaţi în inexpugnabilul Albion. Nici chiar Londra nu vă mai poate proteja*! (foto 44-47) Vorba lui Putin adresată teroriştilor ceceni: vă vom găsi şi ucide şi în – pardon – closete[30]!

În acelaşi timp cu *avertismentul total şi ... final*, puterea rusă emite *garanţii de siguranţă* pentru toţi cei care lucrează în avanposturile instituţiilor de edificare imperială: *Anna Chapman* se bucură de toate onorurile şi recunoaşterea patriei, *e prototipul rus* şi *antiteza lui Litvinenko*, e *credinţa, sacrificiul, inteligenţa şi reuşita* tinerei elite ruse care contează cu adevărat. (foto 48) O enormă capacitate de transformare a unui *eşec secret* într-un *succes public* a probat Moscova gestionând afacerea „ilegalilor" naturalizaţi în SUA (foto 49). Întâmpinată la Moscova ca o adevărată eroină, publicul occidental a reţinut nu neapărat cât de subversiv rămâne spionajul rus, ci cât de frumoase şi ingenue sunt noile sale cadre (foto 50)!

Foto 44

[30] Therese Olbrecht, opera citată, pag. 131

Foto 45

Foto 46

Foto 47

Foto 48

Foto 49

Foto 50

Capitolul V

Concluzii

Intenţia autoarei a fost aceea de a evidenţia specificul şi trăsăturile noului proiect imperial rus imaginat de doctrinarul Alexandr Dughin, în legătură directă cu cerinţele şi direcţiile de acţiune stipulate în Strategia de Securitate şi Doctrina Militară ale Federaţiei Ruse. Apelul la *decifrarea* mesajelor derivate manifestărilor publice e argumentat de convingerea că viabilitatea unui imperiu e direct proporţională cu capacitatea sa de a credibiliza în plan extern şi de a se organiza în interior. Imperiile actuale sunt cele despre care se vorbeşte zilnic la televizor. Analiza autoarei asupra Strategiei de Imagine a Federaţiei Ruse – cu predilecţie asupra ceremoniei de învestitură a preşedintelui Medvedev – ar fi incompletă fără sumare menţiuni asupra înţelesurilor pe care le-au captat şi transmis – întâmplător sau cu intenţie – cel puţin una dintre televiziunile de ştiri private din România[31]. O sumară parcurgere a subtitlurilor afişate pe ecran constituie, pe fondul imaginilor reprezentative, o diagnoză extrem de sugestivă a situaţiei din Rusia şi intenţiilor sale strategice: *înnoire* (un nou ţar*), teamă (*temuta valiză nucleară*),* arme energetice (*gigantul petrolier Gazprom*), libertate – tiranie *(compromis), imprevizibilitate* (nu ştiu cum va fi), , *birocraţie, fast, deschidere şi onestitate* (efort imperial de recâştigare a credibilităţii), *sacrificiu* (obligaţii personale echivalente cu interesele de stat)*, măreţie (*sarcini măreţe pentru următorii 10, 20 de ani)*, deschidere (*am fost un preşedinte onest şi cinstit*), progres* (s-ar putea să asistăm la o formă de progres sub Medvedev). Este similar cu ceea ce transmite prin conţinut atât Dughin cât şi, în special, Strategiile Militară şi de Securitate ale Federaţiei Ruse. Fără îndoială că oricine ar fi încercat să extragă noţiuni precise din lectura documentelor strategice ruse ar fi folosit, în proporţie covărşitoare, aceeaşi termeni. În esenţă, atât *profesioniştii* (analiştii avizaţi şi minoritari) cât şi *amatorii* (telespectatori) receptează acelaşi mesaj şi se raportează la acesta în mod identic. Este demonstrată astfel *coerenţa* mesajelor scrise şi audio-vizuale transmise cu precizie chirurgicală şi penetrabilitate radiantă din zona Federaţiei.

Probând zilnic aceste capabilităţi, Federaţia Rusă anunţă mai mult decât o angajare viitoare în spaţiul euro-asiatic; pur şi simplu avertizează că *imperiul există* deja lângă şi printre noi.

[31] A fost aleasă Realitatea TV în funcţie de rating-ul obţinut (în primele 3), respectiv de calitatea, prestigiul şi credibilitatea comentatorilor şi analiştilor invitaţi, cu referire la domnii *Emil Hurezeanu* (director al postului, la acel moment) şi *Luca Niculescu* (director RFI România).

Analiza recentei construcţii cinematografice din cadrul Conexiuni-lor Antenei 3 probează *receptivitatea* internă la Strategia de Imagine a Federaţiei Ruse, cel puţin realizatorul reprezentând un releu deschis şi favorabil, eminamente non-critic, al mesajelor imperiale.

Autoarea a încercat să ofere o explicaţie cât mai concisă, penetrantă şi reprezentativă, în orice caz pluridimensională, dialecticii imperiale ruse, în intenţia şi convingerea că lumea universitară căreia îi este adresat studiul reprezintă un *avertizor* suficient de credibil pentru experţi şi, în ultimă instanţă, decidenţi.

Lucrarea de faţă nu oferă soluţii despre cum să se construiască o relaţie corectă şi avantajoasă cu un imperiu renăscut, ci sugerează mai degrabă că această relaţie e necesară.

În atari condiţii, pregătirile celor mici faţă de noul val imperial ar trebui să fie la fel de coerente şi temeinice întrucât nu e obligatoriu ca David să-l învingă pe Goliat. Pot exista şi praştii care nu trag cu pietre...

În fine, dacă viitorul va infirma unele dintre proiecţiile asumate (un conflict Putin – Medvedev nu e exclus în totalitate, iar dacă s-ar produce ar semnifica creşterea cotei de impredictibilitate a Rusiei)[32] circumstanţele atenuante rămân în vigoare atâta vreme cât acordăm analistului *dreptul de a se înşela*.

[32] Nu excludem ca mărturiile suspectului reţinut în Cecenia (31 mai 2011) pentru uciderea Annei Politkovskaia să reprezinte începutul unor acuzaţii indirecte la adresa lui Putin

Bibliografie Generală:

1. Bădescu, Ilie – *Tratat de Geopolitică*, Editura Mica Valahie, vol. I-II, Bucureşti, 2004
2. Berkowitz, Bruce Goodman, Allan – *Best truth - Intelligence in the Information Age*, Yale University Press, 2000
3. Borogan, Irina, Soldatov, Andrei – *The Restoration of Russia's Security State and the Enduring Legacy of the KGB. The New Nobility*, Public Affairs, New York, 2010.
4. Heuer, Richard J. – *Psychology of Intelligence Analysis*, 1999
5. Johnson, Loch K. – *The Oxford Handbook of National Security Intelligence*, Oxford University Press, 2010
6. Kent, Sherman – *Strategic Intelligence for American Ward Policy*, Princeton University Press, 1966
7. Le Bon, Gustave – *Psihologie Politică*, Editura Antet XX Press
8. Mitrokhin, Vasili, Christofer, Andrew – *Arhiva Mitrokhin*, Editura Orizonturi, Editura Sirius, 2003
9. Russel, Richard – *Sharpening Strategic Intelligence: Why the CIA Gets It Wrong, and What Needs to be Done to Get It Right*, Cambridge University Press, 2007

Bibliografie Specifică:

10. Cioroianu, Adrian – *Geopolitica Matrioşkăi. Rusia Postsovietică în Noua Ordine Mondială*, Editura Curtea Veche, Bucureşti, 2009
11. Chifu, Iulian et.al . – *„Percepţia Rusiei în România,Republica Moldova şi Ucraina",* proiect finanţat de Fundaţia Soros, 2011
12. Dughin, Aleksandr – *„ Bazele Geopoliticii şi viitorul geopolitic al Rusiei"*, Editura Euroasiatica, Bucureşti, 2010
13. Koriacov, Aleksandr – *Boris Elţân, din zori până în amurg*, Editura Aulet, 1997

14. Le Vine, Steve – *Labirintul lui Putin. Spioni, crime şi teroare în noua Rusie*, Editura Niculescu, 2009

15. Obrecht, Therese – *Rusia sau Legea Puterii. Anchetă la o Parodie Democratică*, Editura Minerva, Bucureşti, 2008

16. Paniuskin ,V., Zaganov, M. – *,,Gazprom.Noua armă a Rusiei*", Editura Curtea Veche, Bucureşti, 2008

17. Politkovskaia, Anna – ,,*Putin's Russia*", Harvell, London, 2004

18. Sixmith, Martin – ,,*The Litvinenko File,* Editura Macmillian,Londra, 2007

19. Taplin, Mark – Imperiul Deschis – *Călătorii prin locuri cândva interzise*, Editura Minerva, Bucureşti, 2006

20. Tinguy, Anne de, coordonator – *Moscova şi Lumea. Ambiţia Grandorii. O Iluzie?*, Editura Minerva, Bucureşti, 2008

Alte cărţi:

21. Dobrescu, Paul – *Geopolitica* (cap. *Poligonul rusesc*) – Editura Comunicare.ro,Bucuresti,2003;

22. Donaldson, R.H., Nogee, J.L. - *The Foreign Policy of Russia - changing systems, enduring interests*, M.E.Sharpe Inc., 2009, New York;

23. Oliker, Olga, et al. - *Russian foreign policy: sources and implications*, Editura Rand Corporation, CA, 2009;

24. Pesnot, Patrick – *Spionii ruşi de la Stalin la Putin - Domnul X*, Editura Litera International, Bucuresti, 2010;

25. Simileanu, V. - *Centre de putere şi actori islamici regionali* (cap. 4 - Federaţia Rusă), Editura Top Form, Bucuresti, 2009

Surse accesibile on-line:

Strategia de Securitate a Rusiei:

http://www.hotnews.ro/stiri-international-5701513-strategia-pentru-securitatea-nationala-rusiei-nato-sua-reprezinta-amenintari-pentru-moscova-pentru-intreaga-lume.htm

http://www.zf.ro/politica/politica-externa/rusia-vorbeste-de-razboi-in-lupta-pentru-resursele-energetice-4360567/

http://romanian.ruvr.ru/2009/05/13/569161.html

http://www.dw-world.de/dw/article/0,,4457162,00.html

Alte surse:

http://www.cseea.ro/publicatii/view/brief-analysis/noua-doctrina-militara-a-federatiei-ruse-document-nou-pretentii-vechi;

http://www.dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/articol/poporul-rus-iubeste-liderii-puternici;

http://www.cseea.ro/publicatii/view/brief-analysis/rusia-secolului-xxi-si-imaginea;

http://www.telegraph.co.uk/sponsored/russianow/opinion/7977840/Russian-foreign-policy-why-has-Dmitry-Medvedev-told-diplomats-to-modernise.html

http://ecfr.eu/content/entry/commentary_we_need_new_rules_for_a_multipolar_europe;

http://www.presseurop.eu/ro/content/article/362841-rusia-dezbina-alianta;

http://www.presseurop.eu/ro/content/article/480411-transnistria-cu-fa-spre-rusia-nu-spre-ue;

http://www.epochtimes-romania.com/articles/2011/03/article_106069.html?search_token=rusia;

http://www.adevarul.ro/international/foreign_policy/Rusia-inamic_sau_partener_al_NATO_0_338366452.html;

http://www.adevarul.ro/international/foreign_policy/dosare_fp/Noi_ce_facem_cu_Rusia_0_407359686.html

Mulţumiri

Aprecierea mea pentru toţi cei care mi-au pus la dispoziţie dezinteresat Bibliografia generală şi care au dorit să rămână anonimi.

Transmit mulţumirile mele şi către un fost doctorand al Universităţii Bucureşti, care mi-a propus această temă şi cu apreciere acest coordonator, respectându-i, de asemenea, dorinţa de a nu părăsi anonimatul.

Mulţumesc tuturor asistenţilor şi profesorilor acestui curs care m-au încurajat şi îndemnat spre spirit critic, libertate şi imaginaţie.